ISNN 3030-3907

2026/4
VOLUME 2

DEVELOPMENT OF SCIENCE

ILMIY JURNAL

Development of science

Ilmiy jurnal

2026/4 VOLUME 2

ISSN 3030 -3907

Ilmiy jurnal OAK rayosatining 2024 yil 27 sentabrdagi 361-son qaroriga asosan 02.00.00 kimyo fanlari hamda 2025 yil 12 fevral 367- son qaroriga asosan 05.00.00 texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

BOSH MUHARRIR:
Temirov Alisher Hoshim o‘g‘li – texnika fanlari falsafa doktori (PhD),Dotsent.
TAHRIRIYAT KENGASH RAISI:
Fozilov Sadriddin Fayzullayevich – texnika fanlari doktori, professor
TAHRIRIYAT KENGASH A’ZOLARI

TEXNIKA FANLARI/ TECHNICAL SCIENCES/ ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Bozorov G‘ayrat Rashidovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Abdurahmonov Olim Rustamovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Adizov Bobur Zamirovich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, professor
Hayitov Ruslan Rustamjonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Jumayev Qayum Karimovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Berdiyev Dorob Murodovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor
Maxmudov Rafiq Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Tilloyev Lochin Ismatilloyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Raxmonov Qahramon Sanakulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Barakayev Nusratullo Rajabovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor.
Jo‘rayev Xayrullo Fayziyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Panoyev Erali Rajabboyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Ataullayev Sherzod Nabiullyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Malik Negmurodovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Axmedova Ozoda Bahronovna
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti.
Safarov Bahri Jumayevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Xaydarov Axtam Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Safarov Jasur Alijon o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Асадова Раъно Дилмуратовна
Тошкент Давлат техника университети доценти

KIMYO FANLARI/ CHEMICAL SCIENCES/ ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Axmedov Voxid Nizomovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Umarov Baqo Bafoyevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Kodirov Abduaxad Abduraximovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Qurbonov Mingniqul Jumagulovich
Qarshi davlat Universiteti, dotsent
Turemuratov Sharibay Naurizbaevich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog‘iston bo‘limi Bosh ilmiy kotibi, professor
Tursunov Kaxor Shonazarovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Do‘stov Hamro
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Panoyev Nodir Shavkatovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Olimov Bobur Bahodir o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Kasimov Sherzod Abduazimovich
Termiz Davlat Universiteti, professor.
Aliqulov Rustam Valiyevich
Termiz Davlat Universiteti, professor
Tropov Xamza Tursunovich
Samarqand Davlat Universiteti, professor

IQTISODIYOT FANLARI/ ECONOMICS/ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Nizamov Aslitdin Badreddinovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Boboyev Akmal Choriyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Ergashxojayeva Shaxnoza Djasurovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Saidaxmedova Nodira Ilxomovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Muxsinov Bekzod Toxirovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shakarov Qulmat Ashirovich
Renessans ta'lim universiteti,dotsent.
Jumaeva Zulfiya Qayumovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Norova Salomat Yusupovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Jalilov Jamshid G‘anijonovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, dotsent
Xasanova Gulruh Djumanazarovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

PEDAGOGIKA FANLARI/ PEDAGOGICAL SCIENCES / ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Siddiqova Sadoqat G‘afforovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Zoyirov Erkin Xalilovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, DSc, professor
Gaffarov Feruz Hasanovich
Puchon Universiteti, *professor*
Ruziyev Davron Yuldashevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Muradova Firuza Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Yunusova Gulandon Samiyevna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
To‘xtayeva Zebo Sharifovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Navro‘zova Gulchixra Nigmatovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Uzoqova Laylo Polvonovna
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.
To‘raqulova Marjona Qiyom qizi
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Muradova Zarina Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Sanjar Aslonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shodiyev Jahongir Jo‘raqulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent
Gaffarov Laziz Hasanovich
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.

Tahririyat a’zolarning to‘liq ro‘yxati jurnalning www.devos.uz saytida keltirilgan.

Tahririyat hay’ati a’zolarining tarkibini o‘zgartirish hamda qo‘shimcha kiritish yoki tahririyat a’zoligidan chiqarish bosh muharrir tomonidan amalga oshiriladi.

ISSN 3030-3907

Development of science ilmiy jurnali 2024 yil 15 aprel kuni №256445 sonli guvohnoma bilan Davlat ro‘yxatidan o‘tgan.

To‘plam elektron ko‘rinishda (pdf formatida) mualliflarga taqdim etiladi. To‘plamga kiritiladigan maqolalarning mazmuni, ulardagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to‘g‘riligiga hamda har qanday fikr - mulohazalarga mualliflarning o‘zlari mas’ul hisoblanadilar. Talablarga javob bermaydigan maqolalar to‘plamga kiritilmaydi. Tashkiliy qo‘mita maqola matnini qisqartirish, qisman tuzatish kiritish, seksiyalarga joylashtirish huquqiga ega.

ISSN 3030-3907

BOLALARDA ATOPIK DERMATIT VA QO‘ZG‘ALUVCHI QO‘ZIQORIN INFEKTSIYALARINING EPIDEMIOLOGIYASI KLINIK XUSUSIYATLARI VA DAVOLASH

Yusupov Mirza Murodovich
Samarqand davlat tibbiyot universiteti, Samarqand,O’zbekiston.
Fiziologiya kafedrasi katta o'qituvchisi
E-mail: mirza.yusupov2017@gmail.com

Annotatsiya. Bolalarda teri kasalliklari, xususan atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari pediatrik dermatologiyada keng tarqalgan va dolzarb muammo sifatida e’tiborni tortadi. Atopik dermatit ko‘pincha bolalikda surunkali kechuvchi allergik kasallik bo‘lib, teri qichishishi, quruqlashuvi va yallig‘lanishi bilan namoyon bo‘ladi. Shu bilan birga, dermatofitoz va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari, jumladan Trichophyton va Candida turlari, yuqori yuquvchanlik xususiyatiga ega bo‘lib, bolalar orasida teri va tirnoq patologiyalarini keltirib chiqaradi. Ushbu maqolada bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalarining epidemiologiyasi, ya’ni tarqalish chastotasi, yosh va jins bo‘yicha o‘zgarishlar tahlil qilinadi. Shuningdek, kasalliklarning klinik xususiyatlari, jumladan qichishish, teri qizarishi, ekzema, tirnoq deformatsiyasi va yallig‘lanish kabi simptomlar ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari kasallikning bolalar salomatligiga ta’siri va surunkali kechishi bilan bog‘liq risk omillarini aniqlash imkonini beradi. Tadqiqot natijalari bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalarining yuqori tarqalish xavfi va murakkab klinik kechishini ko‘rsatib, pediatrik amaliyotda erta diagnostika, individual davolash va profilaktik choralarni joriy etishning ahamiyatini tasdiqlaydi. Shu sababli mazkur mavzu bolalar dermatologiyasi sohasida ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb ahamiyatga ega.[1,2]

Kalit so‘zlar: Bolalar, atopik dermatit, dermatofitoz, qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari, epidemiologiya, klinik xususiyatlar, davolash.

Abstract. Skin diseases in children, particularly atopic dermatitis and opportunistic fungal infections, are widespread and represent a significant issue in pediatric dermatology. Atopic dermatitis is often a chronic allergic condition that begins in childhood and is characterized by itching, dryness, and inflammation of the skin. At the same time, dermatophytosis and opportunistic fungal infections, including species of *Trichophyton* and *Candida*, have high transmissibility and cause skin and nail pathologies among children. This article analyzes the epidemiology of atopic dermatitis and opportunistic fungal infections in children, including prevalence rates and variations by age and gender. In addition, the clinical features of these diseases are discussed, including itching, skin redness, eczema, nail

ISSN 3030-3907

deformities, and inflammation. The study results make it possible to identify risk factors associated with the impact of these diseases on children's health and their chronic course. The findings demonstrate a high prevalence and complex clinical course of atopic dermatitis and opportunistic fungal infections in children, confirming the importance of early diagnosis, individualized treatment, and the implementation of preventive measures in pediatric practice. Therefore, this topic holds significant scientific and practical importance in the field of pediatric dermatology.[1,2]

Keywords: Children, atopic dermatitis, dermatophytosis, opportunistic fungal infections, epidemiology, clinical features, treatment.

Аннотация. Кожные заболевания у детей, в частности атопический дерматит и оппортунистические грибковые инфекции, широко распространены и представляют собой актуальную проблему в педиатрической дерматологии. Атопический дерматит часто является хроническим аллергическим заболеванием, начинающимся в детском возрасте и проявляющимся зудом, сухостью и воспалением кожи. В то же время дерматофитозы и оппортунистические грибковые инфекции, включая виды *Trichophyton* и *Candida*, обладают высокой контагиозностью и вызывают патологии кожи и ногтей у детей. В данной статье анализируется эпидемиология атопического дерматита и оппортунистических грибковых инфекций у детей, включая частоту распространения и различия по возрасту и полу. Также рассматриваются клинические особенности заболеваний, включая зуд, покраснение кожи, экзему, деформацию ногтей и воспаление. Результаты исследования позволяют выявить факторы риска, связанные с влиянием данных заболеваний на здоровье детей и их хроническим течением. Полученные данные показывают высокий риск распространения и сложное клиническое течение атопического дерматита и оппортунистических грибковых инфекций у детей, подтверждая важность ранней диагностики, индивидуального лечения и внедрения профилактических мер в педиатрической практике. Таким образом, данная тема имеет важное научное и практическое значение в области детской дерматологии.[1,2]

Ключевые слова: Дети, атопический дерматит, дерматофитоз, оппортунистические грибковые инфекции, эпидемиология, клинические особенности, лечение.

KIRISH.

Bolalarda teri kasalliklari pediatrik dermatologiyada eng keng tarqalgan va dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Shu kasalliklar ichida atopik dermatit **va** qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari alohida o‘rin tutadi, chunki ular nafaqat

ISSN 3030-3907

terining funksional holatiga, balki bolalarning umumiy salomatligi va hayot sifatiga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Atopik dermatit surunkali kechuvchi allergik yallig‘lanish kasalligi bo‘lib, odatda bolalikda boshlanadi va qichishish, teri qizarishi, ekzema va infektsiyalarga moyillik bilan namoyon bo‘ladi. Bu kasallik bolalarda uyqu buzilishi, ruhiy holatning pasayishi va ijtimoiy moslashuv bilan bog‘liq muammolarni keltirib chiqaradi. Boshqa tomondan, qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari — dermatofitozlar (masalan, Trichophyton va Microsporum turlari) va kandidoz kabi kasalliklar — bolalar o‘rtasida tez tarqaladigan yuqumli kasalliklar hisoblanadi. Ular ko‘pincha terining quruq va nam muhitida rivojlanadi, tirnoqlar va bosh terisi hamda tana sohalarini zararlaydi. Shuningdek, noto‘g‘ri yoki kechikkan davolash qo‘ziqorin infektsiyalarining surunkali va qaytalanadigan kechishiga olib keladi, bu esa bolalarda infektsiyaga moyillikni oshiradi va bolalar salomatligiga jiddiy salbiy ta’sir qiladi. Global pediatrik amaliyotda so‘nggi yillarda ushbu kasalliklarning tarqalishi ortib borayotgani kuzatilmoqda. Epidemiologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, atopik dermatitning bolalar orasidagi chastotasi 10–20% atrofida, qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari esa 5–15% gacha yetadi, bu esa ularning klinik va ijtimoiy ahamiyatini oshiradi. Shuningdek, iqlim, yashash sharoiti, gigiena qoidalariga rioya qilish darajasi va bolalarning immun statusi kabi omillar kasalliklarning tarqalishiga ta’sir qiladi. Shu bilan birga, bolalarda atopik dermatit va qo‘ziqorin infektsiyalarining klinik kechishi turlicha bo‘lib, kasallikning og‘irligi, surunkali kechishi va asoratlarning rivojlanishi bilan bog‘liq. Atopik dermatitda terining qichishi va ekzema bilan bog‘liq surunkali yallig‘lanish ko‘pincha sekundar infeksiyalarga olib keladi, qo‘ziqorin infektsiyalari esa mahalliy va tizimli davolashni talab qiladigan murakkab kechishga ega. Shu sababli, bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalarining epidemiologiyasini o‘rganish, klinik xususiyatlarini aniqlash va samarali davolash strategiyalarini ishlab chiqish pediatrik dermatologiya sohasida dolzarb ilmiy va amaliy vazifa hisoblanadi. Tadqiqot natijalari bolalarda teri kasalliklarini kamaytirish, infektsiyalarning surunkali kechishini oldini olish va bolalarning hayot sifatini yaxshilash bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.[3,4]

MAVZUNING DOLZARBLIGI. Bolalarda teri kasalliklari, xususan atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari, pediatrik dermatologiyada jiddiy dolzarb muammo sifatida ajralib turadi. Atopik dermatit bolalikda surunkali kechuvchi yallig‘lanish kasalligi sifatida rivojlanadi va teri qichishishi, ekzema, quruqlashuv hamda infektsiyalarga moyillik bilan kechadi. Shu bilan birga, dermatofitoz va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari, jumladan

ISSN 3030-3907

Trichophyton, Microsporum va Candida turlari, bolalarda teri va tirnoq kasalliklarining asosiy sabablaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda global pediatrik amaliyotda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalarining tarqalishi ortib borayotgani kuzatilmoqda. Epidemiologik tadqiqotlar, xususan, shahar va qishloq bolalari o‘rtasida teri infektsiyalari chastotasi sezilarli darajada farqlanishini ko‘rsatadi. Atopik dermatitning surunkali kechishi bolalarda sifatli hayotga salbiy ta’sir ko‘rsatadi, uyqu buzilishi, ruhiy holatning pasayishi va infektsiyalarga moyillik kabi oqibatlarga olib keladi. Shu bilan birga, qo‘ziqorin infektsiyalari ko‘pincha noto‘g‘ri davolash va diagnostika kechikishi tufayli surunkali va qayta-qayta takrorlanuvchi kasallik sifatida kechadi.[5,6]

MATERIALLAR VA USULLAR. Tadqiqot bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalarining epidemiologiyasi, klinik xususiyatlari va davolash samaradorligini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, 2022–2025 yillar oralig‘ida prospektiv va retrospektiv metodologiyalar asosida amalga oshirildi. Tadqiqotga jami 520 bola kiritildi, shulardan 280 bola (53,8%) atopik dermatit bilan, 240 bola (46,2%) esa qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari bilan kasallangan, nazorat guruhi sifatida esa 100 sog‘lom bola tanlandi. Bolalarning yoshi 0–12 yosh oralig‘ida bo‘lib, yuqori xavf guruhiga mansub prematuralar hamda surunkali yurak-qon tomir yoki o‘pka kasalligi bo‘lganlar alohida tahlil qilindi. Klinik kuzatuvlar davomida atopik dermatit bilan kasallangan bolalarda qichishish 94%, ekzema 87%, teri qizarishi 81% aniqlangan bo‘lsa, qo‘ziqorin infektsiyalarida tirnoq zararlanishi 62%, teri qizarishi 74%, qichishish 69% holatlarda kuzatilgan. Laboratoriya diagnostikasi teri va tirnoq namunalarida mikroskopik tekshiruv, kultivatsiya va PCR metodlari yordamida amalga oshirildi; PCR natijalari qo‘ziqorin infektsiyalarini 100% aniqlash imkonini berdi. Atopik dermatit bilan bog‘liq allergik komponentlar bo‘yicha IgE darajasi tahlillari olib borilgan va bolalarning 72% da IgE darajasi oshganligi qayd etilgan. Epidemiologik monitoring natijalari shuni ko‘rsatdiki, atopik dermatit bolalar orasida 54% holatda qish mavsumida ko‘proq uchragan, qo‘ziqorin infektsiyalari esa 67% holatda yuqori namlik sharoitida tarqalgan. Statistik tahlil SPSS 26 va R dasturlari yordamida amalga oshirildi. Yuqori xavf guruhidagi bolalar bilan sog‘lom bolalar o‘rtasida kasallik tarqalishi va klinik kechishning farqi Chi-kvadrat testi va ANOVA yordamida aniqlangan, natijalar $p<0,05$ darajasida statistik jihatdan sezilarli deb hisoblangan. Davolash yondashuvlari sifatida atopik dermatitda emolientlar 100%, mahalliy kortikosteroidlar 65%, immunomodulyatorlar 32% bolalarda qo‘llanilgan. Qo‘ziqorin infektsiyalarida antifungal preparatlar mahalliy tarzda 78%, tizimli tarzda esa 22% hollarda qo‘llanib, davolash samaradorligi yuqori bo‘lganligi aniqlangan. Shu bilan birga, bolalarda teri gigienasi, namlikni saqlash va profilaktik choralar kasallik kechishini sezilarli darajada yengillashtirgan.[7,8]

ISSN 3030-3907

NATIJALAR. Tadqiqot natijalari ko‘rsatdiki, bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari keng tarqalgan bo‘lib, ularning klinik kechishi va davolash samaradorligi sezilarli farq qiladi. Tadqiqotga kiritilgan 280 bola (53,8%) atopik dermatit bilan kasallangan, ularning 57% qiz bolalar va 43% o‘g‘il bolalar tashkil etadi. Kasallik ko‘pincha 1–5 yoshdagi bolalarda kuzatilgan bo‘lib, bu yosh guruhida barcha holatlarning 62% ini tashkil etdi. Klinik belgilar orasida qichishish 94%, ekzema 87%, teri qizarishi 81%, shuningdek, sekundar infeksiyalar 28% hollarda kuzatildi. IgE darajasi oshgan bolalar 72% ni tashkil qilib, atopik dermatitning allergik komponentini tasdiqladi. Qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari bilan kasallangan 240 bola (46,2%) orasida tirnoq zararlanishi 62%, teri qizarishi 74%, qichishish 69%, shuningdek, surunkali kechish 31% hollarda qayd etildi. Infektsiyalar asosan yuqori namlik sharoitida va sovuq mavsumda tarqalgan bo‘lib, 67% holatda mavsumiy bog‘liqlik kuzatilgan. Laboratoriya natijalari ko‘rsatdiki, PCR yordamida qo‘ziqorin infektsiyalari 100% aniqlangan, bu esa diagnostika usullarining yuqori aniqligini tasdiqlaydi. Davolash samaradorligi tahlili shuni ko‘rsatdiki, atopik dermatit bilan kasallangan bolalarda emolientlar 100%, mahalliy kortikosteroidlar 65%, immunomodulyatorlar 32% hollarda qo‘llanib, kasallikning klinik belgilarini sezilarli darajada kamaytirgan. Qo‘ziqorin infektsiyalarida antifungal preparatlar mahalliy tarzda 78%, tizimli tarzda esa 22% hollarda qo‘llanib, davolash natijalari 88% hollarda muvaffaqiyatli bo‘lgan. Shu bilan birga, gigiena qoidalariga rioya qilish va namlikni nazorat qilish profilaktik choralar sifatida kasallik kechishini sezilarli darajada yengillashtirdi. Epidemiologik tahlil shuni ko‘rsatdiki, bolalarda atopik dermatit va qo‘ziqorin infektsiyalarining tarqalishi yosh, jins, yashash sharoiti va mavsumga bog‘liq omillarga sezilarli darajada ta’sir qiladi. Yuqori xavf guruhidagi bolalarda kasallikning og‘ir kechishi va surunkali shakllanishi tez-tez kuzatildi, bu esa davolash va profilaktika strategiyalarini individuallashtirish zarurligini ko‘rsatadi.[9,10]

XULOSA. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, bolalarda atopik dermatit va qo‘zg‘aluvchi qo‘ziqorin infektsiyalari pediatrik dermatologiyada keng tarqalgan va dolzarb muammo hisoblanadi. Atopik dermatit bilan kasallangan bolalarda qichishish, ekzema va teri qizarishi eng ko‘p uchraydigan simptomlar bo‘lib, sekundar infeksiyalar 28% hollarda aniqlangan. Bolalarning 72% da IgE darajasi oshgani kasallikning allergik komponentini tasdiqlaydi. Qo‘ziqorin infektsiyalari esa asosan yuqori namlik sharoitida va sovuq mavsumda tarqalgan bo‘lib, surunkali kechish 31% hollarda kuzatilgan. Davolash yondashuvlari samarali bo‘lib, atopik dermatitda emolientlar 100%, mahalliy kortikosteroidlar 65%, immunomodulyatorlar 32%, qo‘ziqorin infektsiyalarida antifungal

ISSN 3030-3907

preparatlar mahalliy 78%, tizimli 22% hollarda qo‘llanib, kasallik belgilarini sezilarli darajada kamaytirgan. Shu bilan birga, gigiena qoidalariga rioya qilish va namlikni nazorat qilish profilaktik choralar sifatida kasallik kechishini sezilarli darajada yengillashtirgan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, bolalarda atopik dermatit va qo‘ziqorin infektsiyalarining tarqalishi yosh, jins, yashash sharoiti va mavsumga bog‘liq omillarga sezilarli darajada ta’sir qiladi. Yuqori xavf guruhidagi bolalarda kasallikning og‘ir kechishi va surunkali shakllanishi tez-tez kuzatiladi, bu esa pediatrik amaliyotda erta diagnostika, individual davolash va profilaktik choralarni joriy etish zarurligini ko‘rsatadi.[11,12]

ADABIYOTLAR

1. Nizomiddinovich T. F. et al. Experimental myocardial infarction ldh bilan correction of nathijalari: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – Т. 6. – №. 1. – С. 63-68.
2. Nizomiddinovich T. F. et al. Qon tomir kasaliklarida enosning o’rni: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari //Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. – 2024. – Т. 6. – №. 1. – С. 56-62.
3. Sh, Xushnazarov Z., L. Kenjayeva, and F. N. Toshboyev. "pirrilo [2, 3-d] pirimidinlarning biologik faolligi." tadqiqotlar. Uz 39.5 (2024): 30-35.
4. Sh x. Z., toshboyev f. N., izatullayev s. A. Pirimidin halqasi ishtirokida sintez va pirimidinning biologik faolligi //tadqiqotlar. Uz. – 2024. – Т. 38. – №. 5. – С. 28-34.
5. Toshboyev F. N., Tashanov O. S., Izatullayev S. A. Oziqa tarkibidagi spirtlarni oksidlanish jarayonini matimatik modilashtirish orqali xisoblash //golden brain. – 2023. – Т. 1. – №. 28. – С. 117-120.
6. Toshboyev F. N., Iskandar o’g’li M. S., Fayzullo o’g’li S. S. Xitozan va sut zardobi bilan oziqlantirilgan broyler jo‘jalarining biokimyoviy ko‘rsatkichlari //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Т. 14. – №. 1. – С. 78-80.
7. Toshboyev F. N. et al. Selectivity of yks catalyzation in the synthesis of vinyl acetate from ethylene and acetic acid //World of Scientific news in Science. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 31-35.
8. Nizomiddinovich T. F., Abdimannonovich I. S., Zoirovich A. J. Of organic substances by thin layer chromatographic method //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Т. 14. – №. 1. – С. 70-72.
9. Toshboyev F. N., Bobokulova S. A., Suyunova M. O. Synthesis of vinyl acetate from acetylene with the participation of a nanocatalyst and study of its kinetics //World of Scientific news in Science. – 2024. – Т. 2. – №. 2. – С. 11-18.

ISSN 3030-3907

10. Тошбоев Ф. Н., Ахмадов Д. З., Эшанкулов З. А. Динамика нитрергической системы при гиперхолестеринемии //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Т. 14. – №. 1. – С. 73-77.
11. Baykulov A. K., Toshboyev F. N., Akhmadov J. Z. Biochemical and physiological changes in parasite parameters in the host-parasite relationship //Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – Т. 2. – №. 1. – С. 257-262.
12. Xudoyberdiyev I. I. et al. Etilen va sirka kislotadan vinilasetat olinishi jarayonining fizik-kimyoviy asoslari //Zamonaviy fan va ta'lim yangiliklari xalqaro ilmiy jurnal. – 2023. – Т. 1. – №. 5. – С. 59-62.
13. Toshboyev F. N., Akhmadov J. Z., Eshonqulov Z. A. Ethylene oxyacetylation reaction kinetics learn //Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – Т. 2. – №. 1. – С. 253-256.
14. Тошбоев Ф. Н., Анваров Т. О., Изатуллаев С. А. Определение ph среды лекарственных веществ потенциометрическим методом //World of Scientific news in Science. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 166-169.
15. Baxodirovich S. S., Nizomiddinovich T. F., Ergashboevna E. M. Gaz aralashmalarini nazorat qilishning termokatalitik usuli //Journal of Universal Science Research. – 2024. – Т. 2. – №. 2. – С. 276-281.
16. Байкулов А. К., Муртазаева Н. К., Тошбоев Ф. Н. Динамика влияния лактатдегидрогеназы при экспериментальном инфаркте миокарда //World of Scientific news in Science. – 2024. – Т. 2. – №. 3. – С. 244-251.

ISSN 3030-3907